

Tillstånd för verksamheter som inte är tillståndspliktiga

Länsstyrelsen har noterat att det finns över 60 verksamheter i länet som har tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken trots att de inte är tillståndspliktiga. Det är många lantbruk och vindkraftverk, men även andra branscher är representerade. Bakgrunden kan vara att man valt att frivilligt söka tillstånd trots verksamheten inte är tillståndspliktig. Det kan också vara så att det tidigare var krav på att ha ett tillstånd men att verksamheten numera inte omfattas av tillståndsplikt. Ofta kallas, lite slarvigt, båda dessa typer av tillstånd för *frivilligt tillstånd* även om det, som framgår nedan, egentligen är två olika typer av tillstånd.

Den här informationen sammanfattar vad som gäller om man har ett sådant tillstånd och hur man kan göra för att upphäva eller återkalla det.

Tillstånd till verksamheter som inte längre är tillståndspliktiga

Många verksamheter har tillstånd eftersom de tidigare inte fick bedrivas utan tillstånd. Efter förändringar i lagstiftningen har tillståndsplikten för många verksamheter tagits bort men verksamheten har ju ändå kvar sitt tillstånd. Detta kallas för att verksamheten *upphört att vara tillståndsplikt men bedrivs med stöd av ett sådant tillstånd som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken*. Dessa verksamheter likställs ofta med anmälningspliktiga verksamheter men det finns vissa skillnader. Den viktigaste är att tillståndet fortfarande äger rättskraft med både de rättigheter och skyldigheter som följer.

Notera att det är den verksamhet som beskrivs i tillståndet som ska ligga till grund för bedömningen av om man omfattas av tillståndsplikt eller inte. Ett exempel med djurhållning: gränsen för tillståndsplikt är med dagens lagstiftning 400 djurenheter. Om man har tillstånd till att hålla 450 djurenheter men bara har 200 djurenheter så klassas verksamheten som tillståndspliktig och man måste bland annat lämna miljörapport varje år.

Om man istället har tillstånd att hålla 350 djurenheter klassas verksamheten som en anmälningspliktig verksamhet, dvs den är inte tillståndspliktig. Det är det senare fallet som avses med *tillstånd till verksamheter som inte längre är tillståndspliktiga*. Om man har ett tillstånd behöver man inte göra en ny anmälan om C-verksamhet.

Frivilliga tillstånd

Detta är tillstånd till verksamheter som aldrig varit tillståndspliktiga. Verksamhetsutövaren har valt att ändå söka tillstånd för verksamheten, ofta för att man vill ha den säkerhet som rättskraften i ett tillstånd medför. I övrigt gäller samma regler som för verksamheter som upphört att vara tillståndspliktiga men bedrivs med stöd av ett sådant tillstånd som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken.

I resten av denna information används begreppet ”frivilligt tillstånd” som en samlingsbeteckning för tillstånd som sökts frivilligt och tillstånd till verksamheter som inte längre är tillståndspliktiga.

Konsekvenser av att ha ett frivilligt tillstånd

Om man har ett frivilligt tillstånd gäller bland annat:

- Verksamhetsutövaren har rätt att bedriva den verksamhet som är beskriven i tillståndet. Rättigheten gäller bara på de fastigheter som anges i tillståndet och kan inte ”tas med” till en ny lokalisering.
- Verksamheten måste bedrivas på det sätt som det står i den ansökan som låg till grund för tillståndet. Om man har inte följer det som står i ansökan är tillsynsmyndigheten skyldig att göra en polisanmälan om överträdelsen
- Verksamhetsutövaren är skyldig att följa de villkor som står i tillståndet. Om man bryter mot något villkor är tillsynsmyndigheten skyldig att göra en polisanmälan om överträdelsen.

- Om verksamheten ändras måste göra en anmälan om ändring till tillsynsmyndigheten om det är en mindre ändring. Om ändringen är större måste tillståndshavaren ansöka om ändring av tillståndet eller söka ett nytt tillstånd hos den som gett dig tillståndet.
- Reglerna om egenkontroll i miljöbalken ska följas. Om verksamheten är anmälningspliktig ska även förordning om egenkontroll följas.
- Verksamhetsutövaren ska betala en årlig avgift på för närvarande 1500 kr till staten (via Länsstyrelsen). Detta är en avgift som är fastställd i *förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken* och ska betalas oavsett vilken avgift man betalar till kommunen/miljöförbundet.
- Det finns inget lagstadgat krav på att verksamhetsutövaren ska lämna in årlig miljörapport. Vissa verksamheter har som villkor i tillståndet att de ska lämna en årlig miljörapport och då är de naturligtvis skyldiga att följa villkoret.
- Kommunen/miljöförbundet har ansvar för tillsynen över verksamheten.
- Tillsynsmyndigheten får inte ändra på villkoren eller föreskriva om åtgärder som redan är prövade när tillståndet gavs.

Sammanfattningsvis kan det finnas skäl för såväl den som har ett frivilligt tillstånd som för tillsynsmyndigheten att fundera över om det fortfarande finns skäl att behålla tillståndet eller om det är bättre att begära att det ska upphävas/återkallas.

Verksamhetsutövaren kan ansöka om att tillståndet ska upphävas

Ett tillstånd kan upphävas på verksamhetsutövarens initiativ om:

- Tillståndsplikt för verksamheten har upphört eller,
- Verksamheten har slutligen upphört.

En ansökan om att upphäva tillståndet bör innehålla minst följande uppgifter:

- Anmälan om att verksamhetsutövaren har för avsikt att begära att tillståndet ska upphävas ska göras till tillsynsmyndigheten – tillståndet kan inte upphävas förrän en sådan anmälan har gjorts (se 24 kap. 8 § 1 p miljöbalken).
- Ansökan ska skickas till tillståndsmyndigheten med skäl till varför tillståndet ska upphävas.
- Ansökan ska vara undertecknad av behörig firmatecknare alternativt enligt fullmakt lämnad av behörig firmatecknare. Registreringsbevis som styrker vem som är behörig firmatecknare ska finnas med ansökan.
- Till ansökan ska bifogas tillståndsbeslutet alternativt diarienummer och datum på tillståndsbeslutet.
- Med ansökan ska finnas ett bevis på att anmälan (enligt första punkten) gjorts till tillsynsmyndigheten. (t.ex. ett beslut från tillsynsmyndigheten eller en kopia av anmälan som har en inkomststämpel av tillsynsmyndigheten)

Om tillståndet upphävs omfattas verksamheten inte längre av den rättskraft som ett tillstånd har enligt 24 kap. miljöbalken. Tillsynsmyndigheten har möjligheter att enligt 26 kap. miljöbalken förelägga om åtgärder och anpassa kraven på verksamheten allteftersom verksamheten eller förutsättningarna förändras. Det kan innebära både mildare eller strängare krav än tidigare villkor, men framförallt att kraven är relevanta och uppdaterade. Tillsynsmyndigheten har möjlighet att förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd för verksamheten.

Efter att tillståndet har upphävts behöver verksamhetsutövaren inte betala avgiften till staten enligt *förordning (1998:940) om avgift för prövning och tillsyn enligt miljöbalken*.

På Länsstyrelsen Skånes hemsida finns det information riktad till verksamhetsutövare om hur man gör för att själv ansöka om att få sitt tillstånd upphävt.

Tillsynsmyndigheten kan ansöka om att tillstånd ska återkallas

Ett tillstånd enligt miljöbalken kan i vissa fall återkallas på tillsynsmyndighetens initiativ.

Miljöbalkens 24 kapitel preciserar under vilka omständigheter ett tillstånd kan återkallas. Ett återkallande kan ske bland annat om

- om tillståndet eller villkor i tillståndet inte har följts (3 § punkt 2)
- om det har uppkommit en väsentlig olägenhet som inte förutsågs när verksamheten fick sitt tillstånd (3 § punkt 3) eller
- en verksamhet som har tillstånd enligt miljöbalken slutligen har upphört (3 § punkt 5),

En ansökan om återkallande av tillståndet kan göras av tillsynsmyndigheten (24 kap. 7 § miljöbalken).

Ansökan om återkallelse av tillståndet bör innehålla minst följande uppgifter:

- Uppgifter om tillståndet, verksamhetsutövare och fastighet.
- Grunderna till varför tillståndet bör upphävas t.ex. att verksamheten upphört. Här bör man beskriva vilka uppgifter man har om att verksamheten upphört.
- Uppgifter om verksamhetsutövaren. Är det ett bolag som försatts i konkurs bifogas utdrag från bolagsverket om att konkursen är avslutad eller beslut från tingsrätt. Är det en enskild person bör man ange de uppgifter som finns om var denna person kan nås.
- En beskrivning av hur platsen används idag. Bedrivs verksamhet på platsen ange vilken sorts verksamhet. Har denna verksamhet koppling till den tillståndsgivna verksamheten?
- Finns uppgifter om att någon annan övertagit tillståndet?

När det gäller A-verksamheter ska ansökan skickas till mark- och miljödomstolen och när det gäller B-verksamheter till Länsstyrelsen.

Tillsynsåtgärder

Länsstyrelsen är skyldig att ha ett uppdaterat register över de verksamheter som har tillstånd. Detta register används bland annat för rapporteringar, utvärdering och konsekvensanalyser på regional och nationell nivå. Det är vanligt att allmänheten begär utdrag ur registret. Varje verksamhet i registret innebär en administrativ belastning för Länsstyrelsen som ska hålla kunduppgifter mm uppdaterade. Det är således viktigt att de tillstånd som finns speglar den verksamhet som bedrivs i landet och att tillstånd som inte längre är relevanta återkallas.

Länsstyrelsen uppmanar länets tillsynsmyndigheter att uppmuntra verksamhetsutövare med frivilliga tillstånd att ansöka om upphävande av tillstånden. Det är naturligtvis tillståndsinnehavaren själv som avgör om man vill ansöka om upphävande eller inte.

Länsstyrelsen anser att länets tillsynsmyndigheter bör ansöka om återkallande av tillstånd om verksamheten slutligt har upphört och verksamhetsutövaren inte ansöker om upphävande av tillståndet.

Den statliga avgiften för prövning och tillsyn enligt miljöbalken ska betalas för varje påbörjat kalenderår. Länsstyrelsen skickar ut fakturor utan att tillsynsmyndigheten behöver agera. Avgiften för ovanstående tillstånd är 1500 kr per år, med viss reducering år 2017.

Tänk på att det kan ta ett par månader från det att man skickar in ansökan till dess att tillståndet blir upphävt.

För mer information kontakta miljöhandläggare Lena Blomqvist lana.blomqvist@lansstyrelsen eller TVL-strateg Göran Jansson goran.n.jansson@lansstyrelsen.se.